

Nr 247.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till statens ammunitionsnämnd för budgetåret 1940/41; given Stockholms slott den 3 maj 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 maj 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHESSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld:

Sedan statens industrikommission och statens krisrevision i särskild skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 mars 1940 framhållit, att det av i skrivelsen anförda skäl syntes vara oundgängligen erforderligt, att ledningen av den för försvarsväsendet i dess helhet erforderliga ammunitionsanskaffningen anförtröddes åt ett centralt organ under sakkunnig teknisk och kommersiell ledning, föreskrev Kungl. Maj:t genom brev den 21 mars 1940, att ett särskilt direkt under Kungl. Maj:t lydande organ, benämnt statens ammunitionsnämnd, skulle tillsvidare finnas inrättat för att för försvarsväsendets räkning

omhänderhava anskaffningen av ammunition och för dennas framställning erforderliga förnödenheter, varvid dock anskaffning av torpeder tillsvidare skulle vara undantagen från nämndens verksamhetsområde. Konstruktions- och försöksverksamhet samt anskaffning av för denna verksamhet erforderliga ammunitioneffekter skulle enligt brevet fortfarande åvila försvarsväsendets vederbörande myndigheter, varjämte anskaffning genom nämndens försorg av ammunition och förnödenheter härtill från utlandet skulle få äga rum först efter av Kungl. Maj:t lämnat medgivande. Ammunitionsanskaffningen skulle ske efter därom från de centrala förvaltningsmyndigheterna gjorda framställningar. Efter samråd med samma myndigheter skulle nämnden äga att i form av beställningar taga i anspråk tillverkningskapaciteten hos försvarsväsendets under myndigheterna sorterande fabriker och anstalter.

Nämnden skulle bestå av högst sju personer, bland vilka skulle utses en ordförande och en verkställande ledamot. Till nämndens förfogande skulle ställas särskild personal för handhavandet av det löpande arbetet med placering av beställningar, upprättande av leveranskontrakt, kontroll- och provningsverksamhet m. m.

Genom beslut den 19 april 1940 föreskrev Kungl. Maj:t vidare, att ammunitionsnämndens verksamhet skulle taga sin början den 22 april 1940. I samband därmed fastställdes instruktion för nämnden att tillsvidare lända till efterrättelse.

Enligt denna instruktion åligger det ammunitionsnämnden att vidtaga samtliga erforderliga åtgärder för ammunitionsleveransernas fullgörande, till dess den färdiga varan avlämnats hos vederbörande förvaltningsmyndighet, ävensom att likvidera varorna hos vederbörande fabrikanter. Vid ammunitionsanskaffning åt förvaltningsmyndigheterna skall nämnden beredas ersättning från till myndigheternas förfogande ställda anslagsmedel. I sin verksamhet skall nämnden ställa sig till efterrättelse de anvisningar i fråga om krigsberedskapens tillgodoseende, som må lämnas av överbefälhavaren över rikets försvarskrafter, varjämte nämnden skall samråda med såväl vederbörande centrala förvaltningsmyndigheter som statens industrikommission. För handhavande av det löpande arbetet äger nämnden antaga erforderlig personal samt meddela föreskrifter rörande personalen tillkommande arbetsuppgifter. I mån av behov äger nämnden jämväl anlita särskilda sakkunniga. Ersättning till nämndens personal bestämmes enligt instruktionen av nämnden, som dock icke utan Kungl. Maj:ts medgivande må fastställa högre ersättning till någon befattningshavare än 800 kronor för månad.

Genom brev den 19 april 1940 har Kungl. Maj:t vidare meddelat bestämmelser angående ersättning till ledamöter och personal hos nämnden. Därvid har föreskrivits, att tre av nämndens ledamöter skola åtnjuta ersättning i form av dagarvode enligt föreskrifterna i kungörelsen den 29 augusti 1921 (nr 517) med vissa bestämmelser angående kommittéer, under det att någon särskild ersättning icke beräknats för övriga ledamöter av nämnden. Av den hos nämnden anställda personalen hava vissa nanneligen angivna befattningshavare i chefsställning tilldelats arvoden eller ersättningar med bestämda

belopp. Vidare hava arvoden till fixerade belopp bestämts för militär och civilmilitär personal, som från de centrala förvaltningsmyndigheterna med heltidstjänstgöring komma att överflyttas till ammunitionsnämnden ävensom för militärassistenter med partiell tjänstgöring hos nämnden. För övriga av ammunitionsnämnden antagna befattningshavare har i brevet fastställts följande löneplan:

Lönegrupp:	Lön per månad	
	lägst kr.	högst kr.
I. Skrivbiträde—kontorsvakt	175	250
II. Kontorsbiträde—expeditionsvakt	225	300
III. Kanslibiträde—förste expeditionsvakt	275	350
IV. Kansliskrivare—registrator	325	450
V. Amanuens—assistent	400	600
VI. Notarie—aktuarie—ingenjör	550	750
VII. Sekreterare—förste aktuarie—kamrer—förste ingenjör	700	800

Därvid har jämväl föreskrivits, att vid anställning av befattningshavare i lönegrupperna VI och VII i förenämnda löneplan antalet anställda skall begränsas på visst i brevet angivet sätt.

Slutligen innehåller brevet vissa bestämmelser rörande ersättning till ammunitionsnämndens ledamöter och personal vid resor i och för nämndens verksamhet.

I enlighet med ammunitionsnämndens förslag har Kungl. Maj:t genom förenämnda beslut den 19 april 1940 angående fastställande av instruktion för nämnden m. m. bemyndigat arméförvaltningens tygdepartement, marinförvaltningen och flygförvaltningen att vid beställningar av ammunitionseffekter hos nämnden förskottsvis ställa erforderliga medel till förfogande. Med hänsyn härtill har något större rörelsekapital icke ansetts bliva behöfligt för nämnden. Genom samma beslut har Kungl. Maj:t vidare medgivit, att uppkommande kostnader för ammunitionsnämndens verksamhet för tiden till och med den 30 juni 1940 må intill ett belopp av högst 230,000 kronor bestridas från det å förskottsstaten för försvarsväsendet m. m. uppförda förskottsanslaget Försvarsväsendet i allmänhet: Löpande utgifter (Gb).

Till grund för denna medelsanvisning har legat följande av ammunitionsnämnden i skrivelse den 12 april 1940 framlagda beräkning av medelsbehovet för nämndens verksamhet under tiden 1 april—30 juni 1940:

Startkostnader	kronor	70,000: —
Avlöningar och arvoden	»	130,000: —
Resor och inspektioner	»	15,000: —
Expenser (inklusive lokalhyra, telefon, telegram och tryckningskostnader)	»	45,000: —
		<hr/>
	Summa kronor	260,000: —

Med hänsyn till att nämndens egentliga verksamhet icke skulle taga sin början förrän den 22 april 1940 har det sålunda angivna beloppet, 260,000 kronor, ansetts kunna minskas med 30,000 kronor till 230,000 kronor.

För budgetåret 1940/41 har medelsbehovet för ammunitionsnämnden i nyssnämnda skrivelse beräknats sålunda:

Avlöningar och arvoden	kronor	525,000:—
Resor och inspektioner	»	60,000:—
Expenser	»	180,000:—
Diverse oförutsedda utgifter	»	60,000:—
		Summa kronor 825,000:—

Enligt en från nämnden den 30 april 1940 inkommen promemoria ha i anslagsposten till avlöningar och arvoden innefattats ersättningar till nämndens ledamöter, direktörsassistent och militärassistenter med 25,800 kronor, till byrå- och gruppchefer m. fl. med 142,100 kronor, till assistenter, ingenjörer och biträdande ingenjörer med 255,100 kronor samt till personal för maskinskrivning, stenografi, telefon- och vakttjänst m. m. med 102,000 kronor.

Vid beräkningen av avlöningskostnaderna har ammunitionsnämnden utgått ifrån att militär och civilmilitär personal, som enligt i kommandovägs meddelade bestämmelser överflyttas till tjänstgöring hos nämnden, i fortsättningen skall uppbära lön från respektive förvaltningsmyndigheter och hos nämnden endast åtnjuta arvoden enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder.

Posten expenser har beräknats i enlighet med följande uppställning:

Telefonavgifter, telegram och interurbansamtal	kronor	27,000:—
Skrivmateriel, blanketter, papper, tryckningskostnader ...	»	26,000:—
Elektriskt ljus och kraft, städning, nattvakt	»	17,000:—
Bokföringskostnader	»	15,000:—
Hyra av kontorslokal	»	60,000:—
Underhåll av möbler och kontorsmaskiner	»	3,000:—
Kopiering av ritningar	»	3,000:—
Bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m.	»	9,000:—
Övriga expenser	»	20,000:—
		Summa kronor 180,000:—

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande den 25 april 1940 över ammunitionsnämndens framställning rörande medelsbehovet för budgetåret 1940/41 anfört bland annat följande:

Av framställningen inhämtas, att kostnaderna för nämndens verksamhet för tiden den 1 april—30 juni 1940 beräknas till 260,000 kronor. Om härifrån avdragas engångskostnaderna (startkostnaderna) 70,000 kronor, skulle alltså för de löpande utgifterna under tre månader åtgå 190,000 kronor. Med utgångspunkt från denna beräkning skulle alltså medelsbehovet för helt år uppgå till $(190,000 \times 4 =) 760,000$ kronor. Om härtill lägges det av nämnden för oförutsedda utgifter beräknade beloppet, 60,000 kronor, skulle man alltså komma till ungefär det i framställningen beräknade medelsbehovet.

Vidare har civila departementet ifrågasatt, att avlöningskostnaderna för militär och civilmilitär personal, som kommer att överflyttas till tjänstgöring hos ammunitionsnämnden och helt tages i anspråk för denna tjänstgöring, i sin helhet måtte bestridas av till nämndens förfogande stående medel, var-

jämte departementet förklarar sig finna det tveksamt, huruvida dylik personal efter överflyttning till tjänstgöring hos nämnden ägde bibehålla förmåner enligt krigsavlöningsreglementet med dithörande tillämpnings- och andra föreskrifter.

Såsom i det föregående anförts har ledningen av ammunitionsanskaffningen för försvarsväsendet ansetts böra anförtros åt ett för ändamålet upprättat centralt organ, statens ammunitionsnämnd, under sakkunnig teknisk och kommersiell ledning. Härigenom kommer en rationell planläggning av krigsindustrien att underlättas, varjämte de arbetstygda militära förvaltningsmyndigheterna befrias från en del av sina arbetsuppgifter. Vidare torde en centralisering av ammunitionsanskaffningen för hela försvarsväsendet skapa ökade möjligheter för ernående av en ur försvarssynpunkt riktig och lämplig avvägning vid tillgodoseende av de olika försvarsgrenarnas ammunitionsbehov.

*Departements-
chefen.*

De av förskottsanslag bestridda kostnaderna för nämndens verksamhet under innevarande budgetår torde få regleras i samband med att täckning senare beredes för övriga utgifter å ifrågavarande anslag. Efter allt att döma torde ammunitionsnämnden komma att bli erforderlig jämväl efter den 30 juni 1940 och medel för dess verksamhet torde därför böra äskas av riksdagen för nästkommande budgetår. Anslagsbehovet för detta ändamål har såsom av det föregående framgår av ammunitionsnämnden beräknats till 825,000 kronor, i vilket belopp ingå kostnaderna för såväl avlöningar och arvoden till nämndens ledamöter och personal som resor och expenser ävensom en anseelig summa för oförutsedda utgifter.

Då några erfarenheter ännu icke föreligga vare sig rörande omfattningen av de arbetsuppgifter, som komma att åvila ammunitionsnämnden, eller beträffande det personalbehov, som erfordras för dessa uppgifters fyllande, är det naturligt nog förenat med åtskilliga svårigheter att på ett tillförlitligt sätt ange medelsbehovet för nämnden. Vid den granskning jag underkastat nämndens förenämnda medelsbehovsberäkning för nästkommande budgetår, har jag emellertid funnit mig kunna i huvudsak ansluta mig till nämndens förslag i förevarande avseende. Några särskilda medel för oförutsedda utgifter torde dock icke böra medtagas. Då ammunitionsnämnden i sina kostnadsberäkningar för detta ändamål upptagit ett belopp av 60,000 kronor, bör alltså det av nämnden angivna medelsbehovsbeloppet, 825,000 kronor, minskas till $(825,000 - 60,000 =) 765,000$ kronor.

I årets statsverksproposition hava i allmänhet de för de olika kriskommisionerna beräknade anslagsmedlen uppdelats på särskilda avlönings- och omkostnadsanslag. Med hänsyn till att samtliga utgifter för ammunitionsnämnden under nästkommande budgetår torde komma att redovisas å en för nämnden upplagd krigstitel, synes någon uppdelning av de för nämnden avsedda anslagsmedlen å olika anslag icke vara påkallad, utan bör för ändamålet endast uppföras ett anslag, vilket med hänsyn till den ovisshet, som vidlåder anslagsberäkningen, torde böra givas förslagsanslags natur.

Anslagsäskandet under detta anslag torde i enlighet med vad i det föregående anförts för nästkommande budgetår böra bestämmas till 765,000 kronor. Härvid förutsätter jag, att kostnaderna för avlöning enligt gällande avlöningsföreskrifter för militär och civilmilitär personal, som överflyttas till tjänstgöring hos ammunitionsnämnden, icke skola, utom till den del de avse utgifter för arvoden till nämnda personal enligt det förenämnda brevet den 19 april 1940, bestridas av nyssnämnda anslag utan av medel, som eljest anvisats för avlöning åt försvarsväsendets personal; därvid torde böra iakttagas, att den omständigheten att vederbörande placerats för tjänstgöring hos ammunitionsnämnden icke skall inverka på den rätt till avlöning enligt krigsavlöningsreglementet som eljest må tillkomma honom.

Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående dispositionen av anslagsbeloppet ifråga.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens ammunitionsnämnd* för budgetåret 1940/41 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 765,000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

K. G. Linden.